

GYERGYÓI ÚJSÁG

A MAGYAR PÁRT PROGRAMJA ALAPJÁN.

Előfizetési árak:

Egy évre 200; félévre 100; negyedévre 50 Lei

Hirdetések milliméter díjszabás szerint.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Felelősszerkesztő:

Dr. SÁNDORY MIHÁLY

Kiadó laptulajdonos:

PUSKÁS J. ISTVÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Regele Ferdinand-ut 33. sz. (Sándory-ház.)

Szerkesztőségi órák mindennap d. u. 2-3-ig.

Telefon: 14.

Takó János,

az ötven éves, aranymisés áldozó pap.

— Irta: GÁSPÁR JÁNOS. —

A gyergyói medencét, Erdély legnagyobb fensikjait félméteres hó borítja, melynek vakító fehérségében, csillagot szóró, ezer szint játszó fénykévéjében, az egész gyergyói fensikra büszkén tekint le a Székelyföld legszébb és legfenségebb temploma, a ditrói róm. kath. templom.

Ugy áll ez az élettelen kőóriás, ez a művészi szempontból szinte utólrétegetlen, kettős tornyu remek bazilika, mintha szónokolni akarna, mintha érezné, mintha tudná, hogy bent, tömjénillatos kebelében sok ezer lélekből fölszáll a buzgó, áhitatos imádság az egek Urához egy pap, egy ötven éves áldozó pap aranymisése alkalmával, hogy köszönetet és hálát rebegjen a jóságos Istennek azon kiváltságos, nagy kegyelemért, mellyel Takó János főesperes, volt ditrói plebános életét, drága egészségét védte és oltalmazta, és a mai napon ismét visszavezérelte e fenséges templomba, amely létét az ő kitartó munkájának és önzetlen fáradságának köszöni.

Gyönyörű, főséges, magasztos látvány! Ott az újabb idők legszebb templomának oltáránál egy erőteljes, a folytonos munkában a szívóssággal megerősödött, megcsontosodott, aggasztóan idős aranymisés áldozó pap, vállain ötven éves papságának terhe, szívében sok ezer hívő gyermekének az emléke és lángoló szeretete, kezében az Isten báránya, melyet áldozó papságának ötvenedik évfordulóján bemutat a mennyei Atyának hálaáldozatul azon sok és kiváló kegyelemért, melyekkel őt gazdagította és minden lépésében és minden munkájában kísérte, hogy testi és lelki épségben körülvéve barátaitól, munkatársaitól és régi hiveitől, ma azon templom oltárán áldoz, melyet egy egész élet gazdag tapasztalataival, küzdelmével és csodálatos kitartásával épített föl!

Az Erdélyegyházmegye minden részéből ma ide zárandokolnak a téli, hideg idő dacára mindazok, kiket az

élet Takó János főesperessel a szeretet, a barátság, a rokonság és az ismeretség valamelyes szálával összefűzött, hogy kor, nem és álláskülönbőség nélkül megadják az Ur oltára ezen tisztas, öreg papjának a kiváló tisztelt, szeretet, hódolat és elismerés adóját, melyet szorgalmával, igyekezetével, tehetségével, jámborságával és soha meg nem szűnő, folytonos munkásságával, becsületességével, szilárd jellemességével és tiszta önzetlenségével ő mindenkitől kiérdemelt.

Ugy tartja a hagyomány, hogy midőn valami rendkívüli események és idők következnek be, az égen előzetesen rendkívüli csillagok jelennek meg.

A mindennapi életben is, ha rendkívüli nagy feladatok megoldásáról, keresztülviteléről, megvalósításáról van szó, nagy emberek, áldozatos lelkek, igazi, önzetlen férfiak, kiváló jellemek kell, hogy a munkának az élére kerüljenek. Mert nagy feladatokat törpe alakok, haszonleső, önző és hiuságos figurák megvalósítani nem tudnak.

Takó János főesperes az Erdélyegyházmegye egén egy rendkívüli csillag, melynek szokatlan, szelid fénye és világa jelzi azon rendkívüli pályát, azon rendkívüli nagy feladatokat, melyek az ő életéhez és tüneményes munkásságához vannak kötve. Nem a kapcsolódás, nem a feltűnés, nem a láрма, nem a zaj, nem a reklám, nem az ünnepeztetés, nem a külső fórum, a piacon való szereplés, hanem a zajtalan, rendszeres, csendes, köznapi, visszavonult, szívós és kitartó munka és áldozat embere, ki fajának, a székely népnek dicsőséget és magának soha el nem muló emléket emelt a ditrói főséges templom felépítése által.

Ne higgye senki, hogy ez valami könnyű feladat volt!

Még a régebbi, vallásos szent időkben is egy templom felépítése óriási feladat volt annak a vállán, ki annak munkáját vezette.

Mit mondjunk akkor a mi időnkben?

Ha korunk eseményeit a keresztény szempont magaslátáról figyelemmel kíséjük, azt látjuk, hogy forrong az egész világ, mint valami égő vulkán, hogy ingadozik minden trón, mint a viharhányta hajó, és minden békeszerződési és népszövetségi tárgyalás dacára titkos forradalom ég a lelkekben, mint hamu alatt levő parázs, amely egy erősebb szél hatása alatt kirobban, lángot fog és ismét irtózatoss pusztítással emészti meg minden értéket. A mai társadalom eltaszítja magát minden gondosan vezető kezét, nem kell neki sem Isten, sem vallás, sem egyház, sem templom, sem pap. Jogait ágyukkal, bombákkal és mérgező gázokkal akarja kivívni és biztosítani, amely azonban a művészet, hagyomány és az emberi kultúra minden remekeit pillanatok alatt pusztítja el és semmisíti meg.

Ilyen időkben, és az emberiség ilyen gondolkodása mellett építeni meg a ditrói kettős tornyu, remek, tiszta gót stílusú bazilikát nem volt könnyű, nem volt mindennapi dolog. Azt csak egy Takó János főesperes kitartó, szinte emberfölötti munkája és akadályt nem ismerő energiája hívhatta életre, amelyért soha el nem muló hála és köszönet illeti őt hivei részéről és az egész székelység részéről, hogy ilyen szép műemlékkel gazdagította a községet és az egész Székelyföldet.

Jöjj el tehát szívesen Takó János mégegyszer a ditrói szép templomba és mutasd be ötvenedik éves papságodnak évfordulóján a hála és dicsőség áldozatát az ég hatalmas Urának, a Ki bizonyára jó szívvel fogadja öreg szolgálójának aranytisztas szívéből jövő áldozatát, és boldog és békés érzéssel jutalmazza azt meg, aki az Isten dicsőségére ilyen szép hajlékot emelt!

„Uram! szeretem a Te házád ékességét: és a Te dicsőségéd lakóhelyét.” XXV. zsolt.

Gyergyói Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság

Telefon: 25.

Főtér, Cziffra-ház.

Sürgőnycim: PUSKÁSBANK.

Saját tőkék: 2,500.000 lej.

Betéteket elfogad könyvecskére és folyószámlára a legelőnyösebb kamatoztatás mellett.

Kölesönt nyújt bankszerű fedezet mellett.

Vállalja az összes bank és takarékpénztári megbízásokat.

Letéteket elfogad őrzésre.

BIZTOSÍTÁSI KÉPVISELET.

Veszedelemben iskoláink.

Ismeretes az a gigászi küzdelem, mellyel a romániai kisebbség iskoláit immár kilenc év óta fentartani igyekezett. Az agrárreform megfosztotta fentartási lehetőségeitől, elvévén minden birtokát, melyek nagyrészből nagylelkű alapítók adományai valának. Az állam részéről nyújtandó köteles segély csak papíron volt mai napig s a mindenkori kormányok csak ígérekkel áltatták a kisebbségeket. Iskoláink szükségletei pedig évről-évre emelkednek.

Az annyiszor beigért államsegély elmaradása és egyes hitközségek nemtörődomsége, szűkkeblűsége nehéz helyzetbe hozta az erd. román. kath. státust és Majláth gróf erd. püspököt is. Iskoláink fentartásának további lehetőségeit megbeszélni egy szűkebb értekezletet hívott össze f. év január hó 3-ára Majláth püspök. Dr. Balázs státusi referens és Miklós főtanfelügyelő előadása és Majláth püspök elnöklése alatt hosszas és komoly tárgyalás alá vette az értekezlet a közép és elemi iskolák ügyét.

A középiskolákra vonatkozólag az értekezlet sem foglalhatott más álláspontot el, mint amelyet az igazgatótanács is kénytelen volt elvben megállapítani. Az államsegély hiánya s a fentartási lehetőségek hiánya miatt a státus kénytelen középiskoláinak egy részét leépíteni. Ha maguk az egyes vármegyék, illetve városok nem garantálják, vállalják az intézet fentartását, még ez év folyamán bekövetkezik a leépítés. Marosvásárhely, Székelyudvarhely, Kézdivásárhely és Brassó középiskolái vannak szóban, ahol csupán négyosztályu algimnázium maradna fenn abban az esetben, ha az illető

város, vármegye ennek fentartását biztosítja.

A státus csupán három középiskolát bír fentartani: Kolozsváron, Gyulafehérváron és Csíkszeredán. Miután a gyulafehérvári papnevelő intézet is több milliós renoválást igényel, melyre pedig fedezet nincs, esetleg a papnevelde négy osztálya jönne Székelyudvarhelyre, a csíkszeredai tanítóképző pedig menne Kézdivásárhelyre a gimnázium épületeibe. Kilátás van arra, hogy Brassó hitközsége nem engedi leépíteni az ő középiskoláját, hanem önmaga fenn fogja tartani, illetve teljesen átveszi azt.

Az elemi iskoláknál egyhangú volt a vélemény, hogy azokból nem engedünk, hanem vérünk árán is fentartjuk azokat. A tanítók fizetésénél a most folyó tanévre a fenti okok miatt éppen négy millió lei hiány van. Ennek mielőbbi és mikénti előteremtése képezte az értekezlet legnehezebb és legkomolyabb feladatát. Hosszas és megfontolt tárgyalásnak egyetlen lehető eredménye az, hogy a papságnak kell vállalnia saját javadalma terhére a hiányzó négy millió előteremtését.

Bár eléggé meg van már terhelve a papság amugy is szerény javadalma a papnevelde és nyugdíjalap fentartásával, melyre javadalma 20 százalékát áldozta kilenc év óta; most mégis vállalnia kell e nagy áldozatot és összjövedelmének újabb 20-30 százalékát kell átadja a tanítók fizetésére. Abban a reményben, hogy a kath. papság, a püspöktől az utolsó káplánig, magától megvonva, meg hozza ezen áldozatot: az értekezlet egyhangúlag el is fogadta ezt.

Torna és sport az egészség szolgálatában.

Ma már általánosan elismert, hogy a torna és sport nemcsak az egyén egészségének szolgálatában áll, hanem nagy nemzeti feladat is. Minél fejlettebb sportéletet élnek valamely nemzetnek fiai, annál nagyobb teljesítményre képesek úgy szellemi, mint fizikai téren. Minden nyugati állam már belátta a sport nagy nemzetnevelő fontosságát s fiaiak testi nevelését nemcsak társadalmi, de egyenesen állami feladatnak tekinti. E téren vezet Németország, hol pár év előtt testnevelési főiskolát állítottak fel, ahol a technika és az orvosi tudomány legújabb vívmányait is a sport szolgálatába állították. Nemcsak tornatanítókat, tornatanárokat, hanem sportorvosokat is képeznek itten ki. Emellett a testgyakorlatok fejlesztésére a világhírű Bier professzor vezetése alatt külön orvosszövetség is létesült, mely a testnevelésnek az orvosi tudománnyal való összhangba huzását tűzte ki célul.

A frankfurti világhírű stadionban, ami 200.000 néző befogadására alkalmas, legmodernebbül felszerelt külön orvosi rendelők vannak beállítva, ahol minden egyes sportolót beható orvosi vizsgálatnak vetnek alá. Ép az 1926. évi munkás olimpiással kapcsolatban került ki innen sok érdekes adat a sportnak a szervezet háztartására gyakorolt hatásáról. Minden versenyzőről verseny előtt és után orvosi jegyzőkönyvet vesznek fel a szív, tüdő, érverés, vérnyomás, vizelet stb. adatairól. Szükség esetén Röntgen-átvilágítás is történik. Az itteni vizsgálatok nagyban hozzájárultak a sportnak a szervezetre gyakorolt igazi hatásának a megítéléséhez.

Mióta a német orvosi világ is fokozott érdeklődést mutat a sport iránt, több mint 6 millió ember sportol rendszeresen a különböző egyesületek keretében s mindinkább az az egészségesebb felfogás hódít tért, hogy ne néhány világrekordert neveljenek, hanem a nagy tömegeket juttassák hozzá a torna- és sportnyújtotta egészségi előnyökhöz. Minden egyesületnek megvan a maga sportorvosa, aki az egyet minden tagját éber szemmel kíséri, mindenkinek egészségi állapota szerint a neki legmegfelelőbb testgyakorlási módot kijelöli, oktan tulerőltetéstől óvja, szóval a sportolást teljesen az egészség szolgálatába állítani igyekszik.

Sokszor megesik, hogy erős csont- és izom-

rendszerrel bíró embereknek is nemes szervei: szív, tüdő, edény- és idegrendszer súlyosan meg lehetnek támadva. A sporttanár külső megtekintésre az ilyeneket talán kiválóan alkalmasnak tartaná intenzívebb sportolásra, ha a sportorvos idejében rá nem mutatna a tényleges helyzetre.

A németek testnevelésük mai fejlettségének különben legeklatánsabb bizonyítékát adták az 1926 évi düsseldorfi kiállítás alkalmával.

Helyesen adagolt és lehetőleg orvosilag ellenőrzött testgyakorlatok úgy a csont és izomrendszer, mint a szív, tüdő, ér- és idegrendszerre is igen áldásos hatást fejtenek ki. A testgyakorlatok legnagyobb értéke azonban az idegrendszerre való hatásában rejlik. Nemcsak a tulajdonképeni érzékszervek jönnek itt tekintetbe, hanem a sportolónak egész személyiségét, hangulatát és jellemét is aktívabb részvételre sarkalja, úgy hogy végértelemben a testgyakorlatok a nép szellemi és erkölcsi nevelésére is szolgálnak.

Ezért igen helyes a testgyakorlatokat még a nemiskolaköteles gyermekeknek is, sőt már a csecsemőknek elkezdeni.

A testi mozgás az egészségnek egyik szükséglete. Ennek a természet rendje szerint már a pár napos csecsemő is ösztönszerűleg akar eleget tenni: rugdalóznék, kapálóznék, ha a természetet korrigálni akaró édesanya oly szoros nem csavarná a pólyába, hogy még légni is alig tud. Pedig a mozgási lehetőség ezen megakadályozása úgy az izomzat, mint a csontrendszer fejlődését nagy mértékben akadályozza. Legcélszerűbb ezért már a három hónapját betöltött csecsemőnél elkezdeni a tornát.

Először a gyermek alkarjánál, majd kezénél fogva próbáljuk a fekvő helyzetből kissé felemelni. De engedjük, hogy ő is együttdolgozhasson, amit minden csecsemő igen szívesen tesz. Azután lassan, fokozatosan egész ülőhelyzetig emelhetjük. Ezen mozgások által a kar, nyak, váll és tarkó izmai erősödnek. Pár hét múlva már a gyermeket előbb alkarjánál, majd kezénél fogva óvatosan egészen csüngő helyzetbe hozhatjuk. Ezáltal szallagrendszere erősödik. Fekteszük többször hasra is a gyermeket. Ilyenkor rendszerint karjaira támaszkodva fejét próbálja emelni, miáltal mellkasa szélesedik, mellizomzata jobban fejlődik. Az intenzív izommunka azonban nemcsak az izmokra hat erősítőleg, hanem a csont-szallagrendszerre, szívre, edény- és idegrendszerre is, sőt a vérképződést is elősegíti.

A 2-3-4 éves gyermeknél már gondoskodni kell sok izommunka-alkalomról. Szaladgálást, futást, kisebb emelkedést: pl. az asztalba kapaszkodva emelkedést: ne tiltsuk el nekik. Ekkora gyermeket már előbb hónalja, majd alkarja és kezénél fogva lóbálhatunk is a levegőben. Ha kisebb tárgyat emelni látunk, ne tiltsuk el tőle mindjárt aggodalmasan. Ellenkezőleg adjunk neki célszerű emelési alkalmakat is. Mérsékelt rend- és mindenfajta szabadgyakorlat már ebben a korban is megengedett. Futójátékok, fogócskák stb. Télen hólapdázás. 5-6 évtől pedig már korcsolya is kezdhető. Pár pillanattig tartó egyik oldali megterheléstől sem kell félni. Pl. egy másik hasonlókorú gyermek felemelése. Csak hosszabb ideig tartó egyik oldali megterhelés szokott ugyanis károsan hatni. Eleget izomtevékenység hiányában az ilyen korú gyerekek rendszerint gyengék, sápadtak, szűkmellűek, gyenge esontuak.

Dr. Reifenberg tudományos kísérletekkel mutatta ki, hogy a könnyebb természetű testgyakorlatnak a szervezet tuberkulózisának (gümőkór) némely formáit igen kedvezően befolyásolják. Ez főképp az anyagcsere tüdőre és szívre való kedvező hatásából magyarázható. Schmiedt és Lagrange kutatásai derítették föl, hogy a testgyakorlatok után az izomzatban felgyűl a szénsav, ami a légző központ ingerlésével a tüdőt több oxigén felvételére kényszeríti s így a tüdőszellőzést kiadósabbá, a tüdőt magát pedig csöbbebb teszi. A vérkép ilyen gyakorlat után olyan elváltozásokat mutat, mint Quarc vagy Röntgen besugárzás után, úgy hogy sok szerző a testgyakorlatok értékét ezeknek hatásával hasonlítja össze.

Azt hiszem ennyi is elég annak a belátására, hogy már a kis gyereknél is nemcsak érdemes, hanem egyenesen szülői kötelesség a célszerű testgyakorlatok rendszeres elkezdése.

Dr. Csiky János.

Emléksorok

1928. január 15-ére

Takó János főesperesnek Ditrő.

Aranymisédén — ott lehettem volna
(Ó! hogyha most is angyalszárnnyam volna!)
— Mint akkor — régen, fehér hamvas emlék:
Kezedet fogva, hittanórára mennék...
Mint mentünk egykor; Vásárhelytől káplán voltál;
Te mutattad nekünk meg: mi az oltár?
Te tanítottál előtte térdrehullni —
Te oktattál a bűntől megtisztulni...
A Te lelkebből tudtuk meg: mi a lélek?
Kinek köszönjem? ha ma tisztán élek?
Aranymisédén ott ragyog szívem, mint arany rózsza —
(Ó! hogyha most is angyal szárnyam volna)...

Chryzanthème

Csikszentgyörgyi Mártonffy Aranka.

Gyergyószentmiklós (Zárda).

Gazdaköri előadások.

A gyergyószentmiklósi Gazdasági Egyesület f. hó 8-án délután a központi iskola földszinti helyiségében gyűlést tartott, melyen a helybeli gazdák igen tekintélyes része volt jelen. Az Egyesület elhatározta, hogy minden vasárnap délután gazdasági előadásokat tart, arra való tekintettel, hogy a gazdákat okszerűbb gazdálkodásra, összetartásra, megértésre, szeretetre nevelje.

Jan. 8-án dr. Gaal Alajos orvos tartott előadást a vérbajról — bizonyítva annak gyógyítható voltát s a gazdák figyelmét felhíva arra, hogy családjaik egészsége fölött őrködni tartoznak s a „titkos“ betegségeknek tartott s sokszor egy-egy generáció életműködését megkeserítő bajok tüneteit, ha felismerték, ne hanyagolják orvosi gyógykezelés nélkül, mert ezzel csak növelik azt a sok bajt, keserűséget, mely az emberiséget oly régen karjaiban tartja.

A másik előadó Gereöffy Csanád, aki az Ipartestület által létesített „Temetkezési Segélyegyesület“-et s annak alapszabályait ismertette, felhíva a gazdák figyelmét, hogy ők is ezen egyesületbe minél számosabban lépjenek be (a belépési díj személyenként 100 lej, s minden halálozás után 15 lej, mely díjak pontos fizetése esetén, az elhalt tag családja 10.000 lej segélyben részesül) s a gazdaemberek ilye-

tén csatlakozását az Ipartestület jó néven veszi. Sok szegény gazdacsalád lesz koldus, egy-egy temetés költségeinek rászakadása esetén, de ha szeretettel, megértéssel egymás segítségére sietünk s ilyen egyesületekbe tömörülünk, könnyebben viseljük el az élet megpróbáltatásait.

A gazdák mindkét előadást nagy érdeklődéssel hallgatták s hisszük, hogy nem lesz haszontalan fáradozás az a szép cél, melyet a Gazdasági Egyesület maga elé tűzött. A legközelebbi előadások 15-én d. u. 4 órakor lesznek megtartva.

Gyurkovics lányok.

Esperanto-tanfolyam.

A Kath. Legényegylet meghívására az Esperanto Világszövetség romániai tagozatának elnöke január utolsó hetében Gyergyószentmiklóson esperanto-kurzust fog kezdeni 4-6 hetes tartammal.

Az esperanto fontosságára és gyakorlati jelentőségére fölösleges ezúttal a nagyközönség figyelmét felhívni. Most is sok szó hangzik el mellette és ellene. Vannak, akik a csődjéről beszélnek és mosolyognak s vannak és folyton nő a számuk a fanatikuskoknak. Akik hisznek ennek a nyelvnek jövőjében, hogy eljön az idő, amikor nem kell egy tucat nyelvet megtanulni, hanem a nemzetközi érintkezésben egyedül elég lesz s az embereket egymáshoz közelebb fogja hozni.

És mialatt az elméleti harc folyik a leendő világnyelv fölött, a gyakorlatiasság nem törődve a theoretikus csatával és a gáncoskodók érvelésével, az esperantót ténylegesen felkapta és világnyelvvé akarja avatni. Csak nemrég magától a svéd trónörökös kérte el Majláth püspöktől Cseh Andor erdélyi paptól, a genfi esperanto-központ titkárától, hogy Svédországban kurzusokat tartson. Bécsben a közuti rendőrségnek írásban és beszédben tudni kell. Japánban az egyetemeken tanszéke van s még a nyelvükre annyira féltékeny és ebből a szempontból annyira elzárkózott Francia- és Angolországban is napról-napra tért hódít.

A kurzus idejét és helyét annak idején pontosan közöljük. Az érdeklődés arányában a jelentkezők viszonyainak megfelelően esetleg két csoport lesz.

IRODALOM.

Antal Áron novellás kötete.

Csak a napokban hagyta el a sajtót Antal Áron csikszeredai főgimnáziumi tanár „Köd-erdő mellől” című novellás kötete, melyet az erdélyi sajtó általános, nagy elismeréssel fogadott. Minthogy nem volt még alkalmunk a kötetet megszerezni, nem is bocsátkozhatunk a mű részletesebb ismertetésébe. Annyit azonban kötelességünknek tartunk már ezúttal is, hogy minden volt tanítványának felhívjuk a figyelmét az értékes novelláskötetre. Tesszük ezt azon meggyőződésben, hogy Antal Áron tanítványai, akik a történelemórákon annyi rajongással üsüngtünk mindig ajkain, valamennyien igen nagy örömmel szerzik meg a kötetet.

HIREK.

Nem volt nagyon régen. Emlékszünk rá és sohasem fogjuk elfelejteni. Volt egyszer Nagyromániában, Nagyváradon, egy diákkongresszus. Összegyűlt a román ifjúság színe-virága, ötezer lelkes egyetemi hallgató s eljövendő nagy problémákon aggódó, minden nemes iránt fogékony lélekkel, ideális célokért forrón dobogó szívvel nekilátott és tört-zuzott, dult, rombolt mint valami tatárhad a középkorból, irtóhadjáratot viselve minden ellen, ami zsidó, ami kisebbségi, ami nem született román.

El kellene pedig az ilyesmit felejtetni, de mindig újra eszünkbe jut s gondoskodás van arról, hogy emlékezetünk erősödjék.

Egy újabb hír az ismert esetekkel kapcsolatban: Budapestről kedden világgá mondta a rádió s utána közölték egyes újságok is, hogy Keller amerikai kapitány, aki a váradi károsultak között volt, százezer dollárt kapott s azzal elbucszott hazánktól, Romániától s Amerikába tért vissza.

Százezer dollárt kapott. Mai kurzuson tizenhatmilliókétszázezer lej!...

És gyorsan keresgélni kezdek memóriámban: kinek a kárát térítették meg?

Még vagy kettőnek. Olaszok voltak s Bukarestben tévesztette össze valamelyik törhetetlen idealista ifju. Sokat kaptak azok is. Vautában, jóban.

De hogy másvalakinek a kárát még megtérítették volna, hat ilyent még a legmegrögzöttebb hazugok sem állítanak.

S az ember, már csak megszokásból is, gondolkodni kezd s azt kérdi, miért?

Miért kapott Keller kapitány, amerikai állampolgár tizenhatmilliót és a többiek semmit.

Mert úgy hívják, hogy Keller? Nem valószínű, hiszen értesüléseink szerint van még egynéhány ilyen nevű a károsultak között, akik szintén csak az ifju lelkek lángoló lobogásakor kaptak. Nem kártérítést.

Mert kapitány? Dehogy! Nem is valódi kapitány, mert amikor a háboru véget ért, akkor került Váradra, még csak őrmester volt, azóta boksolni tanít és csak úgy helyben avanszált. Írás nélkül. Szokás ez a háboru óta.

Vagy azért, mert amerikai állampolgár?!

Ugy tudtuk eddig, hogy mai felfogás szerint az államok saját polgáraikat többre tartják, mint az idegeneket. Inkább védik, mindegyik saját fiára gondolt először (vannak kivételek, egyes speciális hivatalok), kevesebb korlátozás alá esik az állampolgár, mint az idegen.

Talán az a román szó, hogy strein, csak miránk, kisebbségekre vonatkozik?

Mindenesetre tudjuk az esetből, hogy Romániában nemcsak első és másodrendű polgárok vannak, mint ahogyan eddig hittük. Valamennyiünk felett, messze kimagaslóan, ott áll a hatalom, az Idegen.

Van egy ötletem. Nem volna-e jó megkérdezni az Egyesült Államokat, Amerikában, nincs-e szükségük vagy egy pár millió új állampolgárra. Hiszen nem mondom, tudjuk, hogy amugy is tulsokan vannak ott, munkanélküliség, egyéb ezer mizéria, de hát nekünk nem is azért kellene, hogy odaköltözzünk, eszünkbe se jut kivándorolni. Elég volna nekünk a név is, hogy „amerikai”.

Hát ha akkor nekünk is jutna egyszer-egyszer valami kis kártérítés, anélkül, hogy vizsgálnák, mennyi a kárunk (a kapitánnyal is úgy volt), vagy pedig még az is megtörténhetnék, hogy az adóba befizetett, nehéz pénzeket úgy használnák fel, hogy abból tán még nekünk is volna valami előnyünk, nekünk, akik fizetgetünk. ...

— Misszió-est. A folyó hó 10-én tartott Misszió-est háziasszonyai Fülöp Józsefné, Sáska Andorné, György Béláné és Blénessy Ella ur hölgyek voltak. Bár a mult hetihez képest kevesen voltak, a hangulat végig emelkedett volt.

— Dr. Nagy Lajos balesete. Dr. Nagy Lajos városi főorvost mult vasárnap könnyen végzetessé válható baleset érte. A sikos lépcsőn eleszött és csak jó szerencséjének köszönheti, hogy nem szenvedett komolyabb agyrázkódást s pár pillanatnyi eszméletlenséggel és a homlokán egy kisebb sebbel megusza. Örömmel látuk, hogy másnap már zavartalanul folytatta rendelését.

— Apponyi a budapesti ügyvédi kamara disztagja. Gróf Apponyi Albertet a budapesti ügyvédi kamara disztagjának választotta. Ebben a kitüntetésben eddig még csak Kossuth Lajos és Jókai Mór részesültek.

— Az Ipartestület Dalköre f. hó 7-én az Ipartestület helyiségében, mintegy 100 terítékes társasvacsorát rendezett, melyen a működő tagokon kívül az Egyesület barátai (pártoló és alapító tagjai) vettek részt. Az összejevetel erkölcsi célja az egymás iránti szeretet s a tagok kölcsönös megértése volt, amit azt hisszük, el is értek, amennyiben az egész estély a legteljesebb egyetértésben és a legjobb hangulatban folyt le.

„Nyelvünkben élünk és dalunkban érzünk” ... s szép, hogy anyagi gondjaik között iparosaink nem feledkeznek meg a dal ápolásáról, mely minden egyes társadalmi tevékenységnél városunknak egyik nélkülözhetetlen egyesületévé küzdötte fel magát s éppen azért megerdemelt, hogy működését a társadalom minden rétege érdeklődéssel figyelje s megadjon neki minden erkölcsi és anyagi támogatást.

— Rendőrbál. Vízkereszt napján folyt le az államrendőrség hagyományos évi bája szép anyagi és erkölcsi siker mellett a Laurentzi-szállodában.

— A szerencsés vadász. Netólian János a napokban egy hatalmas hiúz ejtett zsákmányul. Gratulálunk a szerencsés vadásznak!

— Esperanto-tanfolyam. Lapunk más helyén hozunk hírt arról, hogy városunkban legközelebb esperanto-tanfolyam lesz. Mint lapunk zártakor értesülünk, a tanfolyam vezetésére f. hó 20-án városunkba érkezik Morariu Tibor, az Esperanto Világszövetség romániai tagozatának elnöke. Ez alkalommal dr. Max L. Câmpian felkéri mindazokat, kik nála esperanto-tanfolyam iránt személyesen érdeklődtek, valamint azokat is, kiket a világnyelv érdekel, vagy a tanfolyamon résztvenni óhajtanak, hogy eziránt őt személyesen, írásban vagy távbeszélő úján megkeresni sziveskedjenek. A legnagyobb készséggel szolgál felvilágosítással a tanfolyamot illető minden kérdésben.

— Gazdabál Alfaluban. Folyó hó 7-én, szombaton az alfalvi gazdák a Gazdakör javára jól sikerült bált rendeztek.

— Adományok a Gyergyói Árvaháznak. Karácson Alajos 100, dr. Bernád Ágoston 200, Sipos Károly pleb. 100, Novák Béla 100, Geder Lajos 200, Gyergyói Bank 1000 leut, Fülöp Lajos 2000 leut, Fakar József 8000 leu alapítványa. Id. Bajna András 200, az iparosok szüreti bája jövedelméből 500, ifj. Bajna András 100, Ferencz János házassága adománya 100, Réthi Miklós örökösei atyjuk halála alkalmával 500. Sándor István festő 200, a lugosi Missziótársulat 1000, Burján Péter Kis Lajos és Kari Erzsébet esküvője alkalmával 100, dr. Doborean Mihály közjegyző 500, Blénesi Ede 200, Sándory Mihály 200 leut. Isten fizessen! A gondnokság.

— Halálos végű erdei baleset. Folyó hó 5-én Dobos Félix csikszentdomokosi tekintélyes székely gazdát huzatás közben oly szerencsétlenül ütötte fejbe egy fa, hogy rögtön szörnyet halt. Temetése Csikszentdomokoson folyó hó 7-én volt a falu általános nagy részvéte mellett.

— Tánciskola. Jám bor Lajos kolozsvári tánctanár e hó 14-én tartja szezon-záró vizsgáját a Szilágyi disztermében, melynek megtörténte után városunkból elutazik. Ez alkalommal megemlíteni kívánjuk, hogy szerkesztőségünk egyik tagja végignézte a növendékek főpróbáját és arról számolt be, hogy az ott látottak csak Jám bor tanár képességeit bizonyítják. Itt, ahol különösen a fennálló táncrendelet nagyon megnehezíti bálók és táncestélyek rendezését, a fiatalságnak nincs alkalmuk arra a gyakorlatra szert tenni, mint a nagyvárosban. Ennél nagyobb eredményt jelent, hogy ennek dacára is minden növendék aránylag rövid idő alatt a mai összes modern táncokat megtanulta. A vizsga keretén belül egy néhány szólótánc is bemutatásra kerül, így többek között Ambrus Margitka Jám bor tanár saját koreográfiájára egy spanyol-táncot fog lejteni, melyben gracióz és könnyed mozdulataival élethűen juttatja kifejezésre a spanyol vérmérséklet kítőró szenvedélyeit. Jám bor tanár, amennyiben kellő számu magánóra adására felkérnek, úgy hisszük, íttmaradását rövid időre meghosszabbítaná.

* Kifogástalan, jókarban lévő luxus szán és hám eladó. Érdeklődni a kiadóhivatalban.

Gyurkovics lányok.

Toplicai hírek.

* A „Gyergyói Ujság” előfizetési díjainak főlvételt Toplicán dr. Hosszu Béla ur volt szíves vállalni.

— A takarékoság kezdete. A városi közterhek leszállítását a városi tanács megkezdte. Az ugynevezett számvivősegi és könyvelési osztály irodáját Vadász jegyző lakásáról a városházára visszaköltözteti. Ezáltal az évi költségvetés 40.000 lejjel kevesebb lett. Hol van azonban a sok százezres tétel, amit szintén redukálni kellene a több millió költségvetésből. Kezdenek azonban ez is elég.

— Megerdemelt előléptetés. Az államrendőrség vezetőjét, Pop Baldi Miklós főkapitányt a miniszter rendőrprefektúrára léptette elő. Amikor ősz nte szívből gratulálunk e jó megerdemelt kinevezéséhez, eltavozását őszintén sajnáljuk annál is inkább, mert mindenivel egytörő, a kisebbségekkel szemben is mindig igazságos volt. Ezen szeretetét őrizze meg új állomáshelyén is.

— Eljegyzés. Deák Katica urleányt eljegyezte Walter Dezső kereskedőseged. Jelenlegi boldogságuk tartson a kifogyhatatlan örök végéig.

Öreg fa beszéde egy nyiló rózsabimbóhoz.

... Én akkor is már öreg fa voltam, mikor te még halvány ér voltál csupán egy zöld levelen, én azt hittem, hogy mire belőled illatos virág lesz, az én sorsom valamiképpen külön válik a tiedtől... És én ma is csak egy néhány évgyűrűvel lettem öregebb, míg te zsenge érből érett virág lettél. Kora ifjúságod csintalan percében felém kacsintasz, reám leheled ébredő életed vágy-sóhaját és én csak állok mozdulatlanul, biztosan, mert az én ereim a földben kapaszkodnak... A te harmatodtól tán rajtam is nyílnának friss levelek és én mégis azt üzenem neked, maradj meg a többi bimbók között, kergessétek, csalogassátok egymást, aztán, ha beléfáradtok az ártatlan játékba, pihenetek egy kicsit és kezdjétek újból előlről... Én tudom, hogy néha jól esik szirmaikatokat egy erősebb ágon megpihentetni, de mire belőletek kinyílt virág lesz, az öreg karó elgyengül, elszárad és vele együtt elhervadtok ti is... Az én mosolyomban már fáradtság honol, az én szívem már nehezen dobog s ha nézem, bámulom, csodálom az új hajtásokat, egy ideig megigéz, aztán megyek a többi öreg fa után... Az én csókjaim égetnek, mint a láng, a tied üdék, mint a harmatos virág, az én ágaim ölelnek nagy erővel, a te indáid gyengék, hajlanak és hamar összetörnek...

Én köszönöm neked, hogy felém hajoltál, hogy megmutattad magad, hogy bimbó korodban reám mosolyogtál és most arra kérlek, maradj te meg a virágok kertjében, felejtse el az álmot, mert a szép álom után szomorú valóság következik... (m. z.)

Az Uránia mozgószínház hirei.

Jan. 14—15-én, szombaton és vasárnap

„Gyurkovics lányok.”

A svédek összefogtak a németekkel s megvették Herczeg Ferenctől a jókedv és az örök derű regényének filmjogát. Gavallérok voltak,

jól fizettek, magyar szerző eddig 10.000 dollárt filmcénáriumért nem kapott.

A Svenska és az Ufa ügynökei bejárták a világot, hogy a szépséges hét Gyurkovics lány megszemélyesítésére alkalmas szereplőket találjanak. A győztes az angol Betty Balfour lett, a Mici szerepét neki adták. Magyar részről Temesváry Elza, akit a moziközönség Elza Tamari néven ismer, vitte el a pálmát.

Ki ne emlékeznék Horkay Ferire (Willy Fritsch) és a duhaj Elefantovicsokra, a Gyurkovics mamára (Lydia Potéchina) s Radványi ezredesre (Hans Junkermann).

A regény minden szépsége, bája, fokozva a filmfotó-művészet varázsló képességével, élénk tárul. A régi, kedves figurák meglevenednek, az ódon kuria falai közt kivilágos virradatig áll a bál...

Felhívjuk a moziközönség figyelmét erre a bájos filmre, s szerényen megjegyezni merjük, hogy a film előadási jogát országunk területén az első három premiermozi közt szereztük meg. Ennek dacára rendes helyárák.

Jön: **„EMBER A TÜZBEN.”**

SPORT.

A turázó magyar csapatok sorozatos győzelmei.

Szaloniki. III. ker. (Budapest)—Heracles 3:1.

Athén. Pesterzsébet (Budapest)—Olympicos 4:1.

Portsaid. Ferencváros—Portsaid 6:2.

Torino. Ujpest—Juventus 3:3.

Toronto. Bástya—Toronto 8:2.

Szaloniki. Pesterzsébet—Ares 3:0.

Lugano. Ujpest F. C.—Lugano 8:4.

Helyi sporthírek. A Sport Egylet választmánya folyó hó 6-án tartotta alakuló ülését. Elnöknek egyhangulag újból dr. László Dezső kamarai képviselőt választották. Alelnök: dr. Lázár Péter, titkár: dr. Sándory Mihály. pénz-

táros: Madaras István, sportintéző: dr. Gaal Alajos, jéggazda: Ávéd Gerő, tenniszgazda: Berkovits Mihály, a kiránduló szakosztály vezetője: Vákár László lettek. A vigalmi bizottság megszervezésére 3 tagu bizottságot küldött ki a választmány dr. Nagy Lajosné, dr. Makay Domokosné és dr. Lázár Péter alelnök személyében.

F. hó 9-én tartotta a választmány II. ülését. Ez alkalommal a választmány igen behatóan vitatta a Sport Egylet jövő feladatait. A jégpálya és tennispálya jó helyen való elhelyezése és kibővítése esetleg strandfürdővel kiegészítve, vívás, birkózás, torna stb. bevezetése volnának a legközelebbi jövő feladatai. A területi kérdés végleges elrendezésére a választmány egy 4 tagu bizottságot küldött ki: dr. László Dezső, László Antal, dr. Sándory Mihály és dr. Gaal Alajos személyében.

Amint látjuk, a Sport Egylet új választmánya nagy lendülettel fogott hozzá a sportolás minél intenzívebbé tételére s így jogosan elvárhatja, hogy városunk sportozó közönsége minél nagyobb számban lépjen az Egylet tagjai közé, mert csak így lehet eredményt elérni. Az Egyletbe való felvételre dr. Sándory Mihály titkárnál lehet jelentkezni.

NYILTTÉR.*)**Nyilatkozat.**

Fölkérem az italmérő urakat, hogy fiamnak, Sajgó Ignácnak — egészségi állapotára való tekintettel — is italt pénzürt se, hitelbe se adjanak, mert fiamért anyagi felelősséget nem vállalok.

Szárhegy, 1928 január 11.

Özv. Sajgó Imréné.

*) E rovat alatt közzéttekért a felelősség a beküldőt terheli. Szerk.

Aragonit disztárgyak

Sándory könyvkereskedésben.

Első 16—7
Gyergyói Temetkezési Vállalat

Özv. Szenkovits Jenőné
Arany János-ut 4. szám alatt, a Zárdaival szemben levő utca.

Olcsó árak. Pontos kiszolgálás.

Olcsóság!

A PUSKÁS-féle vendéglő üzlethelyiségében nyílt „RECLAM” áruházban

Egy férfi ruhára való jó szövet L 1185—

Egy mtr jó kabát posztó . . . L 310—

Egy női ruhára bársony . . . L 260—

Egy női ruhára flanel . . . L 240—

Egy pár női harisnya minden színben . . . L 35-től

Egy pár férfi soci mind. színben. L 24-től

Ne mulassza el és vegyen, míg tart a készlet. 3—2

Kreppapirok

legkülönbözőbb színben kaphatók a Sándory könyvkereskedésben.

Óráat javít

szakértelemmel és jutányosan

Stein Salamon

órás és ékszerész (postával szemben)

Szemüvegek orvosi rendelésre.

Egy darab uj, modern, szilfa, feketeszürke ebédlő kredenz és egy darab ebédlő asztal székekkel,

minden elfogadható árért eladó 3—1

Biró Józsefnél Csiki-u. 18.

Hirdetmény.

Az Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság Marosvásárhelyi igazgatósága az 1927. évi március hó 19-én megtartott rendes közgyűlés határozata alapján ezennel közzhírre teszi, hogy:

1. A társaság részvénytőkéje 12 millió leiről — 20 millió leire felemeltetik.

E célból kibocsátatik 80.000 drb., egyenként 100 lei névértékű és teljesen befizetendő részvény.

2. A régi részvénybirtokosoknak az új részvényekre az elővételi jog következő feltételek mellett biztosított:

Három régi részvény után két új részvény jár.

Az intézet csak egész részvényeket bocsájt ki, az elővételi jog tehát egyes régi részvényekre nem gyakorolható.

3. Egy új részvény átvételi árfolyama 125— lei, valamint ezen összegnek 1928 január 1-étől folyó 10 százalékos kamata. Ezen összegből részvényenként 100— lei a részvénytőke és 20— lei a tartalékalap emelésére, továbbá 5— lei a tőkeemeléssel felmerülő költség és illeték fedezetére fordítottatik.

4. Az elővételi jog — különbeni elvesztésének terhe alatt — folyó évi január hó 15-étől kezdve — január 31-éig bezárólag, hétköznapokon a rendes hivatalos órák alatt délelőtt 9—12 óráig Marosvásárhelyi intézetünk főpénztáránál és fiókintézeteink pénztáránál gyakorolható. Ezen határidő leteltével az elővételi jog megszűnik.

5. Aki elővételi jogával élni kíván, tartozik a régi részvényeket a szelvényív nélkül, jegyzék kíséretében lebélyegzés végett a fent megjelölt időben és helyen az intézet főpénztáránál benyújtani és egyidejűleg az általa átveendő részvények teljes vételárát és annak 1928. évi január hó 1-től járó 10 százalékos kamatát egyszerre befizetni. — A bemutatandó régi részvények azonnal lebélyegzetnek és visszaadtnak s egyuttal kiszolgáltatja az intézet az új részvényekre vonatkozó ideiglenes elismervényt.

6. A kibocsátandó új részvények a régiakkal egyformán részesednek az 1928-ik üzletév eredményében.

7. Ha a régi részvényes a neki biztosított elővételi jogot a kikötött határidőig (1928. január 31.) igénybe nem venné, úgy tekintetik, hogy azzal élni nem kíván.

Az ilyképpen megmaradó új részvényeket az igazgatóság szabad kézből (de a régi részvényeseknek biztosított áránál nem olcsóbban) eladhatja.

A új részvények a jogosítottaknak a szelvényivekkel együtt 1928. évi szeptember hó 15-étől kezdődőleg adatnak ki az igazolványok visszaadása ellenében.

Târgu-Mureş—Marosvásárhely, 1928. január 10-én.

Az Igazgatóság.

Nyomatott Sándory Mihály könyvnyomdájában Gheorgheni—Gyergyószentmiklóson.